

Міністерство освіти і науки України
Київський національний торговельно-економічний університет
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ

Кафедра економіки та обліку

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Управління вартістю підприємства

повна назва навчальної дисципліни

для підготовки
студентів
освітнього ступеня

магістр

молодший бакалавр, бакалавр
чи магістр

року набору

2019

галузі знань

05 Соціальні і поведінкові науки

шифр і назва галузі знань

спеціальності

051 Економіка

шифр і найменування спеціальності

освітня програма /
спеціалізація

Економіка та безпека бізнесу

назва освітньої програми / спеціалізації

статус дисципліни

вибіркова

обов'язкова чи вибіркова

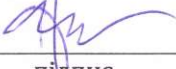
Харків, 2019 рік

Розробник:

Супрун Олег Миколайович,
професор кафедри економіки та обліку
доктор економічних наук, професор

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.

підпис

О. М. Супрун

ініціали та прізвище

Керівник (гарант)
освітньої програми

Чемчикаленко Руслан Анатолійович,
керівник навчально-методичного відділу,
доцент кафедри міжнародної економіки,
обліку та фінансів, кандидат економічних
наук, доцент

прізвище, ім'я, по батькові повністю, посада повністю,
науковий ступінь, вчене звання повністю

05.12.2019 р.

підпис

Р. А. Чемчикаленко

ініціали та прізвище

Програму обговорено та схвалено на засіданні кафедри
економіки та обліку

назва кафедри

протокол від 05.12.2019 р. № 6

Зав. кафедри

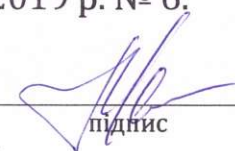
підпис

Л.В. Гриневич

ініціали та прізвище

Програму розглянуто та затверджено на засіданні методичної комісії
інституту, протокол від 27.12.2019 р. № 6.

Голова методичної комісії

підпис

Р. А. Чемчикаленко

ініціали та прізвище

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління вартістю підприємства» розроблена на підставі освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 051 Економіка галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів вартісного мислення, що в поєднанні з належною теоретичною та практичною підтримкою буде сприяти підвищенню ефективності управління підприємством.

Предмет вивчення навчальної дисципліни «Управління вартістю підприємства» є процеси формування вартості господарюючого суб'єкта та інструменти, застосування яких сприяє удосконаленню цих процесів та забезпеченню зростання фундаментальної вартості та ринкової капіталізації підприємства.

Міждисциплінарні зв'язки вивчення навчальної «Управління вартістю підприємства» ґрунтуються на знаннях навчальних дисциплін «Економічна безпека підприємства», «Управління ризиками підприємства», «Інноваційний розвиток підприємства» та є основою для подальшого засвоєння професійних навчальних дисциплін, таких як «Економіка та організація діяльності об'єднань підприємств».

Мова викладання – українська.

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Навчальна дисципліна забезпечує набуття студентами:

загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність до ініціативності, відповідальності та навичок безпечності відповідно до майбутнього профілю роботи, галузевих норм та правил, а також необхідного рівні індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

ЗК 3. Здатність до розв'язання складних задач і проблем, що потребують оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог.

ЗК 5. Здатність до ефективної комунікаційної взаємодії, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій, використання іноземних мов у професійній діяльності.

ЗК 6. Здатність до безперервного та актуального навчання, вивчення і узагальнення передового досвіду у сфері своєї професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність до генерування нових ідей та втілення їх у практику роботи.

ЗК 10. Вміння навчати студентів у вищій школі (проводити семінарські та практичні заняття).

фахових компетентностей:

ФК 1. Володіння методами наукових досліджень щодо аналізу підприємства як економічної системи, використовувати сучасний інструментарій планування, бюджетування ресурсів, процесів і результатів діяльності підприємства, мотивації до виконання поставлених завдань.

ФК 2. Здатність проводити діагностику конкурентного середовища підприємства, розробляти загальні і функціональні стратегії підприємства, формувати довгострокові і поточні плани підприємства.

ФК 6. Здатність проводити діагностику загрози банкрутства підприємства, здійснювати оцінку можливостей відновлення платоспроможності, підготовки та реалізації програми фінансового оздоровлення, розробляти антикризову програму підприємства.

ФК 7. Здатність проводити діагностику ресурсного забезпечення та комплексної діагностики економічного стану підприємства, визначення напрямів досягнення його цільових параметрів.

ФК 8. Володіння методами прийняття стратегічних рішень в умовах змінного зовнішнього середовища функціонування підприємства.

ФК 9. Володіння методами ефективного управління проектами і програмами в динамічних умовах функціонування організацій.

ФК 11. Володіння сучасним інструментарієм оцінки вартості підприємства.

ФК 14. Здатність використовувати існуючі, розробляти та впроваджувати нові комп'ютерні програми з метою підвищення ефективності професійної діяльності..

програмних результатів навчання:

ПРН 2. Знання основних економічних законів; правових засад професійної діяльності.

ПРН 3. Знання сучасного інструментарію планування, бюджетування ресурсів, процесів і результатів діяльності підприємства.

ПРН 5. Уміння використовувати методичний інструментарій аналізу, планування та контролінгу на підприємстві.

ПРН 6. Уміння діагностувати конкурентне середовище підприємства.

ПРН 7. Уміння прогнозувати результати господарської діяльності підприємства.

ПРН 8. Уміння оцінювати вартість підприємства та окремих видів ризиків його діяльності.

ПРН 11. Уміння здійснювати комплексну економічну діагностику підприємства.

ПРН 13. Уміння обґрунтовувати рекомендації щодо розв'язання проблем функціонування і розвитку підприємства, забезпечення його економічної безпеки.

ПРН 14. Уміння обґрунтовувати економічну стратегію підприємства.

ПРН 15. Уміння обґрунтовувати рекомендації для розв'язання ситуативних завдань в сфері управління економічною діяльністю підприємства.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні засади формування категорії вартість (цінність) підприємства

Вартість підприємства як цільова функція. Вартість підприємства як об'єкт управління: види та принципи створення з позицій існуючих концепцій оцінки. Типологія видів вартості відповідно до міжнародного та національного стандарту оціночної діяльності. Поняття цінності підприємства. Фундаментальна вартість (цінність) та ринкова капіталізація підприємства.

Систематизація факторів, що визначають вартість (цінність) підприємства. Зовнішні фактори: циклічного характеру, спрямованість та сила впливу яких визначається фазами економічного циклу; нециклічні: постійно діючі та дискретні. Фактори, що мають вирішальний вплив на ринкову вартість підприємства при його приналежності до нових і традиційних видів економічної діяльності тощо. Лістинг цінних паперів підприємства та його вплив на вартість (цінність).

Внутрішні фактори: ефективність організаційної структури та управління підприємством, якісний та кількісний склад ресурсного потенціалу (трудові, інформаційні, фінансові і т.д. ресурси), динамізм та спрямованість значень основних показників господарсько-фінансової діяльності; ефективність операційних, інвестиційних, інноваційних, фінансових процесів підприємства.

Вплив на вартість підприємства суб'єктивних факторів: інтереси зацікавлених сторін у діяльності підприємства, життєвий цикл вартості, ризик-позиція менеджменту, кон'юнктура ринку цінних паперів, PR-заходи тощо.

Причини розбіжності значень ринкової капіталізації та фундаментальної вартості підприємства

Тема 2. Теоретичні засади управління вартістю (цінністю) підприємства

Поняття управління вартістю підприємства з позицій сучасних наукових підходів та шкіл менеджменту. Ціннісно-орієнтований менеджмент (Value-based management (VBM)).

Мета, завдання та принципи управління вартістю підприємства. Цільова орієнтація та особливості управління вартістю підприємства на рівнях загальнокорпоративному, функціональному та бізнес-одиниць. Мотиви визначення спрямованості зміни вартості підприємства.

Структурно-логічна послідовність процесу управління вартістю (цінністю) підприємства та характеристика його окремих етапів.

Поняття ефективності управління вартістю підприємства. Методичні підходи до оцінювання ефективності управління вартістю підприємства. Система показників, що характеризують процеси формування та ефективність управління вартістю підприємства: MVA (Market Value Added), EVA (Economic Value Added), SVA (Shareholder Value Added), CFROI (Cash Flow return on Investment), CVA (Cash Value Added)

Тема 3. Підходи до управління вартістю підприємства

Управління вартістю підприємства на основі використання підходу А. Дамодарана. Використання пентаграми для визначення можливостей реструктуризації, як метод управління вартістю за Т. Коуплендом, Дж. Муррном та Т. Коллор. Підхід управління вартості компанії за Уолшем. Рівняння збалансованого зростання.

Аналіз коефіцієнтів чутливості факторів вартості компонентів функціонуючого бізнесу (підхід Мордашова). Підхід Єгерова, коефіцієнти чутливості.

Тема 4. Оцінка вартості підприємства, як етап управління його вартістю

Поняття оцінки. Функції оцінки, її принципи.

Сутність дохідного підходу, особливості застосування, діюча практика з оцінки бізнесу в рамках цього підходу. Варіанти реалізації методу (капіталізація грошового потоку на власний та на інвестований капітал). Загальний алгоритм методу.

Сутність порівняльного підходу, умови застосування, вид вартості, який визначається у рамках цього підходу. Методи аналогового підходу,

пряме та непряме порівняння. Поняття про ринкову капіталізацію. Етапи оцінки в рамках порівняльного підходу.

Майновий підхід, його недоліки. Види вартості, що розраховуються в рамках цього підходу. Метод акумуляції. Алгоритм реалізації методу, основні процедури.

Тема 5. Інструменти впливу на ринкову вартість (цінність) підприємства

Управління грошовими надходженнями і витратами; прибутком, інвестиціями, інноваціями; необоротними та оборотними активами, структурою капіталу з позицій мінімізації вартості. Дивідендна політика підприємства: сутність, механізм розробки та реалізації, вплив на вартість (цінність).

Бенчмаркінг як продукт еволюційного розвитку концепцій якості та метод забезпечення зростання вартості підприємства за рахунок покращень в критичних сферах бізнесу. Основні принципи концепції бенчмаркінгу та механізм бенчмаркирування. Особливості окремих видів бенчмаркінгу.

Реінжиніринг бізнес-процесів як технологія забезпечення кардинального зростання вартості (цінності) підприємства. Основні підходи до здійснення реінжинірингу: zero-approach, підхід на основі рішень, детальний аналіз.

Аутсоринг як метод забезпечення зростання вартості (цінності) підприємства.

Субконтрактація як одна із форм виробничої кооперації між великими підприємствами та малими підприємствами.

Реорганізація як форма аллокаційного впливу на вартість підприємства.

Формування марочного капіталу та емерджентних властивостей як інструменти підтримки ефективності управління вартістю підприємства.

Тема 6. Моделювання зростання вартості (цінності) підприємства

Система вимірювання (вартості) цінності підприємства для власників (акціонерів): сутність, цілі формування, складові, інструментарій.

Моделювання зміни вартості (цінності) підприємства як інструмент планування, мотивації, контролю за процесами формування вартості (цінності). Критерії вибору адекватної моделі: прийнятність використання в якості інструмента управління (рівень складності для розуміння всім зацікавленим особам, здатність показника виступати індикатором створення (руйнування) вартості (цінності) підприємства, рівень забезпечення погодження інтересів власників та менеджерів підприємства (сприяння розв'язанню агентської проблеми), здатність моделі слугувати

базисом побудови системи драйверів (механізмів) створення нової вартості, спрямованість на мотивацію працівників підприємства) та ступінь достовірності моделі (співвідношення фундаментальної вартості (цінності) (fundamental value), ринкової вартості (market value) та балансової вартості (book value)).

Особливості побудови та використання окремих типів моделей зміни вартості (цінності): модель залишкового прибутку (Residual Income Model – RIM) та її варіанти (модель залишкового операційного прибутку (модель Б. Стюарта – EVA) і модель залишкового чистого прибутку (модель Едвардса- Белла-Олсона – EBO); модель дисконтування дивідендів (Dividend Discount Model – DDM), модель дисконтування грошових потоків (Discounted Cash Flows Model – DCFM); загальна бухгалтерська модель (Clean-surplus relationship (CSR)). Оцінка прогнозних можливостей окремих моделей.

Тема 7. Реструктуризація підприємства як засіб збільшення його вартості

Вартість інноваційного проекту на різних стадіях виконання. Інвестиційна діяльність, як запорука зростання вартості бізнесу. Вибір об'єктів інвестування.

Диференціація ризиків. Хеджування. Диверсифікація інвестиційного пакету за Марковіцем. Теорія обсеонів Модель «підвладної ризику вартості».

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Структура навчальної дисципліни за формами навчання

[illegible]

4.2. Обсяги та структура навчальної дисципліни за навчальними роками

Форма навчання	Вид навчальних занять	Навчальні роки							
		2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022	
		Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна	Осінь	Весна
Денна повна	Лекційні заняття				16				
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття				18				
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів				146				
	Усього годин				180				
Денна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна повна	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								
Заочна скорочена	Лекційні заняття								
	Семінарські заняття								
	Практичні заняття								
	Лабораторні заняття								
	Курсова робота (проект)								
	Самостійна робота студентів								
	Усього годин								

5. ТЕМИ ЛЕКЦІЙНИХ, СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) І ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ

5.1. Теми лекційних занять

Тема дисципліни	Тема лекції	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Теоретичні засади формування категорії вартість (цінність) підприємства	Вартість підприємства як об'єкт управління	2			
Тема 2. Теоретичні засади управління вартістю (цінністю) підприємства	Ціннісно-орієнтований менеджмент (Value-based management (VBM)	2			
Тема 3. Підходи до управління вартістю підприємства	Управління вартістю підприємства на основі використання підходів А. Дамодарана та Дж. Уолша	2			
Тема 4. Оцінка вартості підприємства, як етап управління його вартістю	Поняття та функції оцінки	2			
Тема 5. Інструменти впливу на ринкову вартість (цінність) підприємства	Управління грошовими надходженнями, витратами та прибутком, як засіб збільшення його вартості	2			
Тема 6. Моделювання зростання вартості (цінності) підприємства	Моделювання зміни вартості (цінності) підприємства як інструмент формування вартості (цінності)	2			
	Особливості побудови та використання окремих типів моделей зміни вартості (цінності)	2			
Тема 7. Реструктуризація підприємства як засіб збільшення його вартості	Реструктуризація підприємства як засіб збільшення його вартості	2			
Усього		16			

Лекційний матеріал доступний на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=2963>

5.2. Теми семінарських занять

Не передбачено навчальним планом

5.3. Теми практичних занять

Тема дисципліни	Тема практичного заняття	Обсяг у годинах			
		денна форма		заочна форма	
		повна	скорочена	повна	скорочена
Тема 1. Теоретичні засади формування категорії вартість (цінність) підприємства	Систематизація факторів, що визначають вартість (цінність) підприємства	2			
Тема 2. Теоретичні засади управління вартістю (цінністю) підприємства	Ціннісно-орієнтований менеджмент (Value-based management (VBM))	2			
	Методичні підходи до оцінювання ефективності управління вартістю підприємства	2			
Тема 3. Підходи до управління вартістю підприємства	Використання пентаграми для визначення можливостей реструктуризації, як метод управління вартістю	2			
Тема 4. Оцінка вартості підприємства, як етап управління його вартістю	Сутність порівняльного підходу оцінки вартості підприємства	2			
Тема 5. Інструменти впливу на ринкову вартість (цінність) підприємства	Бенчмаркінг та реінжиніринг бізнес-процесів як технологія забезпечення кардинального зростання вартості (цінності) підприємства	2			
Тема 6. Моделювання зростання вартості (цінності) підприємства	Особливості побудови та використання окремих типів моделей зміни вартості (цінності)	2			
Тема 7. Реструктуризація підприємства як засіб збільшення його вартості	Реструктуризація підприємства як засіб збільшення його вартості	2			
Усього		18			

Завдання до практичних занять наведено на Порталі навчальних ресурсів інституту: <https://edu.htei.kh.ua/course/view.php?id=2963>.

5.4. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

6. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Організація самостійної роботи студентів регламентується

наступними нормативними документами:

- Положенням про самостійну роботу студентів Харківського торговельно-економічного-інституту КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

Основні види самостійної роботи, які запропоновані студентам:

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Робота з опрацювання та вивчення рекомендованої літератури.
3. Вивчення основних термінів та понять рекомендованої літератури.
4. Підготовка до семінарських занять, дискусій, роботи в малих групах, тестування.
5. Контрольна перевірка кожним слухачем особистих знань, запитання для самоконтролю, вирішення задач.

7. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ, ПЕРЕДБАЧЕНІ НАВЧАЛЬНИМ ПЛАНОМ

Не передбачено навчальним планом.

8. СХЕМА НАРАХУВАННЯ БАЛІВ

8.1. Схема нарахування балів для студентів денної форми навчання

Навчальні роки	Поточний контроль (максимум 60 балів, мінімум 34)								Підсумковий контроль	Сума
	усього	у тому числі за темами								
		Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7		
2018/2019	60	8	8	8	12	8	8	8	40	100

9. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для визначення рівня засвоювання студентами навчального матеріалу використовуються такі форми та методи оцінювання:

Поточний контроль:

- для студентів денної форми навчання: оцінювання роботи на практичних заняттях, поточне тестування в системі дистанційного навчання інституту, оцінювання відвідування аудиторних занять, виконання аудиторної контрольної роботи.

Умовою допуску до підсумкового контролю є: виконання програми дисципліни «Управління вартістю підприємства» (відпрацювання всіх практичних занять) і отримання оцінки за виконання завдань поточного контролю не менше 36 балів.

Підсумковий контроль:

- для студентів денної форми навчання: письмовий екзамєн.

Організація та проведення контрольних заходів регламентується наступними нормативними документами:

- Положенням про оцінювання результатів навчання студентів у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ;
- Положенням про організацію освітнього процесу у Харківському торговельно-економічному інституті КНТЕУ.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

10.1. Основні джерела інформації

1. Бабій О. М. Управління вартістю підприємства : навчальний посібник. / О. М. Бабій, В. С. Малишко, Г. О. Пудичева – Одеса: Одеський національний економічний університет ротапринт, 2016. – 207 с.
2. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Оцінка вартості майна та бізнесу» / Мєліхова Т. Л. – Рівне : Національний університет водного господарства та природокористування, 2014. – 56 с.
3. Оцінка нерухомості: навчальний посібник / О. І. Драпиковський, І. Б. Іванова, Ю. В. Крумєліс. – Київ : ТО «СІК ГРУП Україна», 2015. – 424 с.
4. Собко О. М. Інтелектуальний капітал і креація вартості підприємства / О. М. Собко. – Тернопіль : Економічна думка, 2015. – 435 с.

10.2. Додаткові джерела інформації

5. Економіка підприємства : навчальний посібник / Л. О. Болтянська, Л. О. Андрєєва, О. І. Лисак. – Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. – 668 с.
6. Захарченко В. І. Економіка підприємства : навчальний посібник / В. І. Захарченко. – Київ : Ліра-К, 2014. – 300 с.
7. Мельнік Л. Г. Економіка підприємства : навчальний посібник / Л. Г. Мельнік. – Київ : Ліра-К, 2015. – 876 с.
7. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України № 436-IV від 16.01.2003 р. // Верховна Рада України. Законодавство України : [база даних]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Станом на 05.12.2019 р. – Назва з екрана.
8. Законодавство з фінансового моніторингу [Електронний ресурс] : [офіційний веб-портал]. – Режим доступу : <https://www.minfin.gov.ua/news/view/zakonodavstvo-z-finansovoho-monitorynhu?category=aspekti-roboti&subcategory=finansovyi-monitorynh>. – Станом на 03.12.2019 р. – Назва з екрана